

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Id minime fieri posse. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Solutio.

Ad hoc argumentum ex doctrina tradita disput. 37. c. 3. & disput. 40. cap. 2. respondetur, inter obiectum, & facultatem cognoscentem, vel etiam appetentem debere esse proportionem, & aequalitatem quandam, non arithmeticam, & quantitatis, vel per modum quantitatis (hæc enim inter finitum & infinitum secundum essentiam esse nequit) sed debere esse aequalitatem, & proportionem in ratione obiecti, & potentia, ita ut obiectum intra latitudinem contineatur obiecti adæquati illius potentia, & ipsius potentia efficacitas circa illud completa sit: sic autem se habet Deus cum intellectu creato; continetur enim sub ratione entis, quod est obiectum adæquatum intellectus: deinde intellectus efficacitas completur virtute luminis gloriæ infusi, ut hæcenus in hac disput. & præcedentibus probatum est.

Thomas.
Tertius.
Solutio.
Capitulum.
43
Causa.

Hanc doctrinam tradit S. Th. 3. contra gent. c. 5. q. 4. ad 5. rationem, & Tertius sibi. & a. 1. huius q. ad 4. Scotus in 4. d. 49. q. vi. S. Respondeo in medio, Capreolus q. 4. art. 3. ad 3. Scoti contra primam conclusionem, & videtur esse Caietani in hoc art. 5. ad 1. Durandi, cum asserit, lumen gloriæ ponendum esse, non ut potentia æquetur obiecto secundum perfectionem eam augendo, sed ne excellentia obiecti impediatur efficacitatem potentia; hoc est, ut reddat intellectum efficacem ad videndum Deum, quod est, constituere intellectum in debita proportionem potentia cum suo obiecto.

DISPUT. XLIV.

Utrum lumen gloriæ possit fieri naturale alicui creaturæ.

Id minime fieri posse, cap. 1.

Visionem ipsam Dei connaturalem esse intellectui prædicto lumine gloriæ, cap. 2.

CAP. I.

Id minime fieri posse.

¹ Scholastici communiter appellant lumen gloriæ formam supernaturalem, hoc est, supernaturalem creaturæ perfectionem propriam: sed cum supernaturalem aliquid bifariam dicatur, ut disput. 214. cap. 3. ostendimus, unum supernaturale secundum suam substantiam, quod suapte natura super perfectionem cuiuscunque naturæ creatæ est, & nulli ex principiis propriis convenit: alterum vero solum ex parte efficientis, quod extra naturalem, & communem ordinem rerum efficitur, ut restitutio visus cæco: hic non erit nobis disputandum, quomodo lumen gloriæ sit supernaturale, ex ijs enim, quæ in ea disput. dicemus, facile constabit, quidnam in hac re sentiendum sit: ergo solum hic explicandum erit, an lumen gloriæ, quod hic supponimus esse supernaturale ordinis, secundum substantiam, & naturam suam, possit alicui intellectui creato fieri naturale.

S. Thom. in art. 3. ad 3. plane docet, formam hanc non posse alicui intellectui creato fieri naturalem, quod perinde est, ac si diceret, nullum intellectum creatum ex principiis suæ naturæ solum, vel ex perfectione sibi naturaliter debita posse Deum videre, sed ad hoc indigere perfectione aliqua sibi super suam naturam addita, quale est lumen gloriæ. De ijs autem intellectibus, qui creati iam sunt siue hominum, siue Angelorum probatur. Si enim creatura aliqua natura sua Deum videre posset, suapte natura posset esse beata, at hoc fieri nequit:

Vázquez, in 1. part. Tomus 1.

nam eo ipso quod aliqua est natura creata, non potest non esse peccabilis, ut infra disput. 231. probabitur, & ideo indiget gratia Dei, ut à peccato liberetur, in filiam Dei adoptetur, & hæres beatitudinis constituatur, ac proinde nulla erit suapte natura beata: imò vero nullam esse veram beatitudinem naturalem creaturæ rationalis ibi ostendemus.

Quamvis autem in Clementina *Ad nostram* de hæreticis de solo humano intellectu definitum sit indigere lumine gloriæ ad videndum Deum, eadem mihi videtur ratio de Angelis: quare perperam Maior in 4. disput. 49. q. 4. in fine asserit certum non esse, an sit aliquis Angelus à Deo productus, vel produci possit, qui suapte natura possit Deum videre sine lumine aliquo superiori. Decipitur itaque Maior, primum quoniam si Angeli suapte natura videre possent Deum, possent etiam sua natura esse beati, atque ita gratia Dei ad beatitudinis consecutionem non indigerent. Deinde quia non videtur maior ratio de intellectu Angeli creati, aut alterius qui creati possit, quam de intellectu hominis, ut propria virtute Deum videre valeat: cum semper intellectus maneat intra limites creaturæ finitæ, & Deus infinitus sit secundum essentiam.

Maior.

Porro curiosi quidam Theologi plus æquo de rebus inquirentes, dubitant, an saltem aliqua natura rationalis creati possit, quæ sit etiam supernaturalis ordinis, ac proinde ei lumen gloriæ fiat naturale. Sed nescio, qua ratione hoc queratur: cum ratio supernaturalis, si recte consideretur, solum possit accidentariæ formæ convenire, non substantiæ creatæ. Nam substantia creata aut dicitur supernaturalis, quia est superior alia substantia, & sic innumeræ essent substantiæ supernaturales, aut quia à solo Deo producit per creationem, & ita omnes animæ, & Angeli essent supernaturales ordinis: quod nullus dicere audebit: superest igitur, ut soli formæ accidentariæ creatæ ratio supernaturalis conveniat: cum enim hæc forma sit perfectio substantiæ creatæ, quæ dicitur res naturalis, tunc dicitur supernaturalis, quando eam perficit supra id, quod ipsa, vel alia creata substantia ex suis principiis, & constitutione naturali postulat; ut infra disput. 214. cap. 2. latius explicabitur, ubi etiam ostendimus ex Caiet. doctrinam in hoc art. 5. circa solutionem 3. contra Scotum in 1. q. prologi & in 4. d. 49. q. 8. naturale, & supernaturale in formis non solum esse sumendum ex ordine ad causam hoc aut illo modo operantem, sed ex formis in se ipsis consideratis: quædam enim naturales dicuntur, quia perficiunt aliquam substantiam ex principiis & propria illius constitutione, alia vero supernaturales, quæ nullam substantiam hoc modo perficiunt.

3
Dubium de
substantia
supernaturali.

Solutio.

Dicunt aliqui, substantiam supernaturalem ideo produci, quia potest esse aliqua eiusdem ordinis cum Deo, sed nullo modo explicare possunt, quomodo sit eiusdem ordinis cum Deo & contra eos hoc argumentum fieri potest. Quantumvis illa substantia sit spiritualis, & sit eiusdem ordinis cum Deo, debet esse rationalis, sed nulla creatura potest produci, quæ non possit peccare, ergo nulla potest produci supernaturalis: nam si creatura peccare potest, & dampnari, quomodo erit eiusdem ordinis cum Deo? creati autem non posse naturam aliquam, quæ peccare non possit, probandum est, ex doctrina Patrum, & ratione infra disput. 231.

Caietan.

CAPVT II.

*Visionem ipsam Dei connaturalem esse intellectui
prædito lumine gloriæ.*

Scotus.

D Vbitat præterea Dominicus de Soto in 4. dist. 49. q. 2. a. 4. an ipsa visio sit connaturalis intellectui beatorum: respondet autem non solum visionem esse supernaturalem ipsi intellectui secundum se, sed etiam intellectui prædito lumine gloriæ. Probat vero, quia cum lumen ipsum sit supernaturale intellectui, erit etiam ipsa visio, quæ virtute luminis elicitur: ut vero actio sit naturalis, opus est, potentiam, quæ est principium illius secundum suam naturam, esse naturalem, etiam si supernaturam ex parte efficientis sit restituta, sicut oculus cæco: facultas enim videndi ita est homini naturalis secundum se, ut visio ab ea elicitur sit etiam naturalis.

Caietan.
Scotus.
Ferrar.
Opinio aut.
Soti.

Mihi vero probatur modus loquendi Caiet. in hoc art. 5. ad 2. argum. Scoti & Ferrariensis 3. contra gent. cap. 5. circa 3. obiectum, qui dicunt visionem claram Dei, si visio ad intellectum nudum, & secundum se consideratum referatur, esse illi supernaturalem, ut satis compertum est: relatum vero ad intellectum præditi lumine supernaturali, esse illi naturalem. Ratio vero est manifesta: nam illud, quod est alicui supernaturale, vires & perfectionem naturalem eius excedit, quod vero non excedit, non est illi supernaturale: visio autem beata excedit vires intellectus secundum se, non autem vires, quas habet ex lumine gloriæ: ergo licet intellectui secundum se sit supernaturalis, tamen habenti lumen erit naturalis; aliter quidem quam comparatur visio corporalis oculo restituito, & ipsi homini. Ut enim bene admonet Ferrar. etiam si restitutio oculi sit supernaturalis ex parte modi efficientis, oculus tamen restitutus, est ipsi homini forma naturalis, & naturaliter in eo conservatur; quo fit, ut visio ab eo elicitur non solum sit naturalis homini habenti oculum, sed etiam homini secundum se, eo quod ipse oculus perfectio naturalis hominis est; intellectui tamen habenti lumen est naturalis visio Dei ratione luminis, non autem ipsi intellectui secundum se; quia lumen, ratione cuius visio est ei naturalis, est forma supernaturalis ipsi etiam intellectui: non ex parte modo efficienti tantum, sed secundum suam substantiam; quare non solum supernaturaliter in eo producit, sed etiam supernaturaliter conservatur.

Caietan.
Solutio arg.
Soti.

Ex hac doctrina optime respondet Caiet. loco citato argumento Scoti in 4. dist. 49. q. 2. §. in prima questione post medium, quod erat huiusmodi: Si daretur lumen gloriæ, sequeretur, eo posito, naturaliter sequi visionem, ac proinde eam esse naturalem alicui creaturæ, aut formæ creatæ, quod est absurdum. Respondet ergo Caiet. concedens totum, quod Scotus infert in argumento, scilicet alicui creaturæ, seu formæ creatæ esse naturalem visionem Dei nomine autem creaturæ intelligit formam supernaturalem, scilicet lumen, quod etiam creatura est: non autem formam aliquam naturalem.

visio super
naturalis a
intellectui, ut
subiecto.

Vltimo obseruandum est cum dicimus visionem esse naturalem intellectui præditi lumine gloriæ, non esse ita intelligendum, ut ipsi tamquam subiecto recipienti sit naturalis: cum enim ea proxime recipiatur in intellectu nudo, & secundum se, non medio lumine gloriæ, aut alia supernatura-

CAP. I. & II.

li dispositione, ut præcedenti disp. c. 1. prædictum est, sit ut intellectui recipienti visionem, ea sit supernaturalis perfectio: quia super naturam eius est, in quo recipitur: dicitur tamen visio naturalis intellectui habenti lumen gloriæ, tanquam agentis, eo quod intellectus sit instructus lumine, ex sua virtute naturali elicit visionem, itaque visio est naturalis principio ipsam elicienti, non subiecto, in quo recipitur.

DISPV TATIO XLV.

An præter lumen gloriæ, necessarium sit lumen intellectus agentis ad videndum Deum.

Due Scholasticorum sententia, cap. 1.

Opinio vera, cap. 2.

CAPVT I.

Due Scholasticorum sententia.

P Ræter Capreolum & Richard. nullum alium ex Scholasticis inueni. qui hanc questionem tractaret: Eam vero, quod parui momenti esse videatur, paucis ab solui: dicam tamen prius, quid duo citati auctores senserint. Capreolus igitur in 4. d. 49. q. 4. art. 3. ad argum. 3. loco adducta ex Aureolo contra secundam conclusionem docet, lumen gloriæ non infundi beatis, ut virtutem & efficacitatem tribuat intellectui agentis cum nulla ad videndum Deum abstrahatur species, quod proprium munus intellectus agentis esse videtur: sed ut robori intellectui possibilem, ut disp. 43. cap. 1. ex eius sententia explicatum manet.

Prima
Sententia,
Capreolus.

Contra vero Richardus in 4. d. 9. art. 3. q. 2. affirmat, utrumque lumen, nempe intellectus agentis, & gloriæ esse necessarium ad videndum Deum, siue dicamus visionem à solo Deo proveniri, sic enim utrumque requiritur ut dispositio ad recipiendam visionem, lumen gloriæ principaliter, intellectus vero agentis secundo loco: siue etiam adstramus, visionem ab intellectu produci, ad hunc enim effectum intellectum utrumque lumine iuncti necessesse effineaturum vero probat vlla ratione.

Richard.
Secunda
sententia.

CAPVT II.

Opinio vera.

H Vic difficultati facile respondebimus, si prius explicatum fuerit, quid sit lumen intellectus agentis: inde enim constabit utrum aliquid ad visionem claram Dei conferat, an non quidam Philosophi dixerint intellectum agentem esse re ipsa distinctum à possibili, & ad hoc deferuire, ut illuminet phantasmata, & inde intelligibiles species abstrahat: quod si esset verum, nequaquam ad visionem Dei recipiendam, aut ad eliciendam necessarium esset, ut perspicuum est: quia visio non recipitur nisi in intellectu possibili, neque ab alio, quam ab eo producit. Quod enim aliqui asserunt, lumen intellectus agentis non tantum abstrahere species, sed etiam illustrare principia, ut videantur, præterquam quod commentitium est, cum vix intelligi, nedum explicari possit, quæ sit illa illustratio intellectus agentis circa principia in visione Dei, multo minus talis illustratio locum habere potest.

Si vero dicamus eandem esse facultatem intellectus agentis, & possibilem, ac proinde idem omnino lumen, quod verius esse puto, tunc quidem lumen

Intellectum
possibile a
agentem esse
ad realiter
lumen